

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illustrium Virorum Poemata

Amstelodami, 1672

Ad P. Sfortiam Pallavicinum S. J. Nicander.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11215

Læferit, aut ardens inimicis solibus æstas.
 Fixa solo stabit, facietque nepotibus umbram,
 Æternùm testata meos hoc carmine luctus:
 SALVETE ÆGONIS CINERES, QUÆCUMQUE TENET
 VOS

IN TERRIS REGIO. VOBIS HIC JUSTA QUOTANNIS,
 QUI VICINA TENENT PASTORES PASCUA, SOLVENT.
 VIVENTEM COLUIT, NUNC RAPTUM LUGET, ET AB-
 SENS

ABSENTI TUMULUM POSUIT TITULUMQUE MENAL-
 CAS.

LYCID. Sed tu desine plura: vetat se quippe querelis
 Urgeri nostris, qui nunc, ut credere fas est,
 Exceptos cælo vates, exceptus & illo,
 Cantantes audit, pariterque auditur ab illis.
 Et tua dum mulcet nos fistula, pronus abit sol,
 Compellitque greges in septa reducere pastos.
 Cras facere exequias, manesque vocare licebit.

A D

P. S F O R T I A M
 P A L L A V I C I N U M S. J.

Nicander.

N Uper ad Albunæ silvam, quæ rupe sub altâ
 Spumanti præceps Anio devolvitur amne,
 Tityrus & Lycidas læti florentibus annis,
 Ambo pastores, ambo cantare periti,
 Carmine certavere. Locus certaminis antrum,
 Antrum umbrosum, ingens, pumex cui plurimus arcum
 Effi.

Efficit : at juxtà læto se gramine tellus
 Vestit , & æternùm violis vernantibus halat,
 Alluduntque leves avium concentibus auræ.
 Hïc pueris locus : hïc , cùm sol altissimus umbras
 Fecerat exiguas , steterunt cantantibus illis
 Pastores gregis immemores , grex immemor herbæ.
 Quin & Hamadryadum chorus affuit , affuit ipse
 Pan Deus , ac fremitu Satyri plausere secundo.
 Horum ego certamen , mihi quod narravit Amyntas ,
 Carmine non vano referam , nisi vanus Amyntas.

Tu modò , si Musam non dedignaris agrestem,
 Sfortia , stirpis honos magnæ , quo sospite sacrum
 Tollit adhuc supra gentes caput Itala virtus,
 Huc ades ; hïc molli mecum confidere in herbâ
 Intereà , ac lentus poteris captare beatam ,
 Quam Zephyris quercus ludentibus explicat , umbram,
 Dum rabidùm latrat Canis æstifer , arvaque findit
 Torrida , dum tibi sudantur quæ Bætis & Ister
 Miretur , serique legant monumenta nepotes.

Ergò ubi propter aquam viridanti in gramine ripæ
 Procubere , prior Lycidas : En Tityre nobis
 Illa dies tandem , benè quæ decernere possit ,
 Quis nostrùm melior cantu sit , & arte cicutæ.

TIT. Quo me cumque vocas adsum : sic adfit Apòllo.
 Non ego detrecto certamina : non ego , forsan
 Ut reris , canere indoctus. Scit victus Iolas ,
 Scit Dorylas , scit Acon , scit Tybridis accola Daphnis.

LYC. Tu mentem hïc adverte , Mycon : nec sit grave
 nostras

Audire , arbitrioque tuo componere lites.
 MYC. Ludite quæ vultis , cantuque exolvite curas.
 Pastori licuit semper , semperque licebit ,

Cùm

Cùm benè pavit oves, geniales dicere versus.

At si unquam licuit calamis, si versibus unquam
Ludere, nunc pastor calamis, nunc carmine ludat,
Quando suas sibi pascit oves, oviumque suarum
Vellera securus sibi tondet, & ubera mulget.

TIT. Incipe tu primùm Lycida: nos deinde sequemur.

LYC. Nulla mora est: tua jussa sequor. Sed nequa sit isti,
Vel mihi suspicio meditati carminis, omnem
Materiem præscribe, Mycon, legemque canendi.

MYC. Et dubitatis adhuc, cùm laudes, claraque facta
Nicandri montes resonent, vallesque profundæ?

Plaudite Nicandro, Nicandrum tollite ad astra,
Cui Divùm imperiis magni custodia templi,
Et gentes latè in Latias commissa potestas.

LYC. Non opis est nostræ Nicandri dicere laudes;
Sed vatum, quibus est animus divinior, & vox.
Nos humiles humili res dicere carmine sucti,
Ac miscere leves per mutua jurgia lites.

MYC. Non semper leviora decet resonare cicutâ
Pastores Latios; sed ut ipsa armenta gregesque
Pascuntur nunc valle cavâ, nunc montibus altis,
Sic decet interdum gracili nos promere cantu,
Quid faciat pingues pecudes, quid pabula læta,
Munera quæque leves vincant Amaryllidis iras;
Concipere interdum validos sub pectore motus,
Et canere heroas, & numina magna Deorum.

TIT. Audebo: obsequitum Nicander fronte serenâ
Accipiet, si non carmen laudabit & artem.

LYC. Nos quoque, nos quanquam tenui conabimur ore
Grandia: conanti veniam dabit ille, finetque
Me laudi, meritisque suis, & grandibus ausis,
Dum majora paro, facili proludere versu,

Illi nostra quies, illi gratissima ruris
 Otia debentur: quin ipse hic spiritus illi
 Debitus: ille meos calamos non passus inertes,
 Hospitiumque dedit, collemque habitare Quirini.
 Et quamquam minimè liceat mihi, ut antè licebat,
 Sancta impressa notis cælestibus ora tueri,
 Antè, Mycon, versâ in cælum radice videbis
 Tendere Chaonias quercus, terramque subire
 Frondibus, antè nigro manabunt lacte capellæ,
 Quàm facer è nostro labatur pectore vultus.
 Myc. Ergò agite, & celebrate virum: sed gentis honores
 Mittite Nicandri propriis adjungere factis.
 Longa retrò series, quos illa recenset, avorum.
 Hi pacis clari studiis; hi Marte feroces
 Addiderunt patriis ingentia nomina factis.
 Fundarunt alii regali splendida luxu
 Atria; sollemnes alii cælestibus aras,
 Ipsi olim decorandi aris: ingentibus illi
 Muneribus fovère Deas Heliconis, & omnes
 Egregias artes. Gens auri dives & agri,
 Ausoniasque domos claris complexa Hymenæis,
 Et latè quondam Tusco dominata profundo,
 Quà facer Alcidæ portus. Sed nescia virtus
 Crescere majorum titulis. Erit hic vir, hic unus
 Argumentum ingens, messisque uberrima laudum.
 Vos canite, ut studiis major puerilibus infans,
 Cùm vix à caræ depulsus lacte parentis
 Figeret incerto dubius vestigia gressu,
 Templâ celebrarit Superùm, imbueritque tenellum
 Relligione animum: ut fugiens contagia vulgi
 Hauserit augustos intra documenta penates,
 Queis ille insistens summa ad fastigia rerum

Surgeret, ac fesso tandem succurreret orbi.
 Inde, ubi virgineas primæ lanuginis umbræ
 Conspersere genas, ut famâ impleverit Urbem,
 Et gravibus curis virides addixerit annos,
 Munera per populos obiens: ut sæpè potentum
 Limina, & augustas jussus penetraverit aulas,
 Quarum vestibulum ante ipsum manus excubat atra,
 Invidia, insidiæque truces, fraudesque dolique,
 Nec tamen attigerint illum fraudesve, dolive,
 Aut aliæ scelerum pestes. Ut namque per altos
 Ionii fluctus, & amaræ Doridos undam
 Integer evadit Siculas Alpheus ad oras:
 Sic magnam intactus mentem, fugiendaque certus,
 Quamvis blanda forent, non immiscere petendis,
 Ad patriæ sese vertit cælestis amores.
 Testes, quos olim divino percitus igne
 Corticibus teneris ætate tenerrimus ipse
 Inscriptis versus, & quos jam firmior ætas
 Ore alio indictos è venâ divite fudit
 Per numeros omnes, quidvis imitante Camcenâ.

Dicite, quot vigili versaret pectore curas,
 Cùm victum miseris tellus irata negaret
 Gentibus, & crebræ viduarent oppida mortes,
 Bellaque vicino fremerent infana tumultu,
 Quà centum Eridanus fluviis, luctuque sororum
 Dives init Libycis regnatum flatibus æquor.
 Quid non Ionio in magno, quà nota trophæis
 Insula Sicanium contra jacet alba Pachynum,
 Quid non & Rheni sinuosum gessit ad amnem,
 Dum pacem indignam Superis inhonestaque damnat
 Fœdera, frustra hominum testatus jura Deûmque?
 Hunc si sancta prius tribuissent numina terris,

D 2

Non

Non toties luctu impleffet Germania cælum,
 Quòd trunca heu toties provolvens buſta, virùmque
 Cæde calens Albiſ glaciæ reſolveret æquor,
 Triftiaque alberent inhumatis cladibus arva.
 Non dulci patriâ extorres inopeſque Britanni
 Errarent terras omnes, maria omnia circùm;
 Nec tam bella diu premerent, bella impia Cretam,
 Quâ fatum Europæ pendet; nec inulta doleret
 Civibus exhaustas urbes, cultoribus agros
 Italia infelix, priſcos oblita triumphos.
 Quin & Sarmatiam ferro quæ vaſtat & igni
 Barbara gens, rebusque novis elata ſuperbit,
 Cederet, ac verſis dudum in contraria fatiſ,
 Ardentiſ patriæ buſtum, cinereſque fuorum
 Ipſa gemens, fuſo lueret commiſſa cruore.

Dicite, uti tandem poſt hæc diſcrimina rerum,
 Poſtque tot exhaustos pelago terrâque labores,
 Romuleas iterùm meritorum plenus ad arces
 Venerit. Haud mora: vix aderat, cùm vidimus ipſi
 Murice fulgentem Tyrio ſuccedere curiſ
 Jam ſeniſ Ægoniſ, rerumque aſſueſcere habeniſ,
 Donec ad imperii culmen fatale trahentiſ
 Nicandrum Superi ſacratâ in Sede locarunt.
 Hæret adhuc animo haud oblivendiſca per ævum
 Illa dieſ, quæ prima virum mortalibuſ ægriſ
 Sublimem folio oſtendit, cùm pectore clauſum
 Spiraret Numen, vultuque immobilis alto
 Divideret ſacrâ cæleſtia munera dextrâ.

Hinc canite, ut redeant noſtriſ felicia ſilviſ
 Sæcula, & antiqui mores: ut Copia pellat
 Læta famem Latio, cælumque Aſtræa relinquat:
 Ut, cogente Deâ, tandem fuorū impiuſ arma

Ponat, & agrestem gladii curventur in usum ;
 Quæque tulere diu patrio procul ab lare durum
 Exilium tristes inhonoratæque Camœnæ ,
 Excutiant mœrorem animo , Phœboque canente
 Sollemnes ducant choreas per amœna vireta ,
 Rursus & incipiant herôum dicere laudes.
 Sic ubi tempestas nil tale timentibus arvis
 Incubuit , stragemque dedit , si nubila cedant ,
 Si lenes redeant Zephyri , solemque reducant ;
 Ridet ager , curvumque nemus se rursus in auras
 Explicat , & fulco seges inclinata refurgit.

Nec finite indictum , ut passim decora alta Latini
 Nominis informes inter defossa ruinas
 Erigat : ut priscum templis instauret honorem ;
 Vellat ut è nostris dumos , herbasque nocentes
 Providus , & lætas inducat montibus umbras ;
 Utque suas , Divûmque sacras inscripserit ædes :

NULLI FAS CASTUM SCELERATO INSISTERE LIMEN.

Tempus erit , quo facta dehinc majora canetis ,
 Cùm , suadente illo , positis civilibus armis ,
 Cessabit tandem quod Gens Feronia bellum
 Upiliâ cum gente gerit. Tum tota repentè
 Tempestas belli Ionium descendet in æquor :
 Tum populum latè victorem , ac fata ferentem
 Ultima , & Ægæi rumpentem claustra profundi ,
 Quò meritas repetat pœnas , gentemque superbam
 Ryp hæas hyemes ultra , Tanaimque releget ,
 Pallidus Odrysiâ spectabit ab arce Tyrannus.
 Sic ubi longa fames aquilam , cædisque cupido
 Acrior ad terram speculâ dimisit ab altâ ,
 Tum qui se novus ad solem circumspicit aureo
 Fulgentem tergo , squamisque recentibus anguis.

Vicinâ condi properat sub rupe ; sed illum
 Improvisa super volucris venit , & premit ungue ,
 Nidorumque dolos , aviumque ulciscitur iras.
 Tum demum exuerit vinclis sese inclyta tellus
 Divini servans monumentum ac pignus amoris.
 Tum caput attollet Silois , Tybrimque parentem
 Jordanes , jaculisque colet crinitus Orontes.
 Tum dulcem nobis longo pòst tempore tandem
 Fas erit Arcadiam , lucosque revifere sacros ,
 Taygetique nemus nigrum , fontesque Lycæi.
 Nec minùs Arctoo properat quæ litore Pallas
 Romanum ad Tiberim Patribus spectanda Latinis,
 Graiorum decora , & caras invifet Athenas ,
 Frigus & ad sacri ripam captabit Iliffi.
 Tum mores hominum mitescent , tum pecus omne
 Unum Pastorem , atque unum cognoscet ovile.
 At tu, SANCTE PARENS , hominum celebrabere votis,
 Africa quâ longè pluvium porrecta sub Austrum
 Ambustum Oceani mediis caput inferit undis ,
 Quaque Caledoniis Thule pulsata procellis
 Prospicit ignotos curvo de litore fluctus.

Tale Mycon certare volentibus argumentum
 Tradidit , hanc rerum seriem : quam deinde secuti
 Tityrus & Lycidas , nemorum plaudente coronâ ,
 Plurima sub sacrâ fuderunt carmina quercu ,
 Quæ tacito secum meditari examine mentem
 Convenit , ut meliùs referamus in ordine quicquid
 Tityrus & Lycidas sacrâ cecinere sub umbrâ.